Правилник о Програму опште и уметничке матуре

„Службени гласник РС - Просветни гласник”, број 11/2017

Члан 1.

Овим правилником утврђује се Програм опште и уметничке матуре.

Програм из става 1. овог члана одштампан је у прилогу овог правилника и чини његов саставни део.

Члан 2.

Ученици који заврше четворогодишње опште средње образовање и васпитање и средње уметничко образовање и васпитање полагаће општу и уметничку матуру по програму који је утврђен овим правилником почев од школске 2020/2021. године.

Члан 3.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику РС – Просветном гласнику”.

С А Д Р Ж А Ј

ПРОГРАМ ОПШТЕ И УМЕТНИЧКЕ МАТУРЕ 2
Циљ програма опште и уметничке матуре 2
Језик полагања опште и уметничке матуре 2
ОПШТА МАТУРА 2
Циљ опште матуре 2
Право на полагање опште матуре 2
Садржај опште матуре 2
Структура опште матуре 2
Садржај и структура тестова 3
Начин полагања опште матуре 3
УМЕТНИЧКА МАТУРА 3
Циљ уметничке матуре 3
Право на полагање уметничке матуре 3
Садржај уметничке матуре 4
Структура уметничке матуре 4
Садржај и структура тестова и испита 4
МУЗИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ 4
Музички извођач класичне музике 4
Музички извођач џез музике 5
Музички сарадник теоретичар 6
Музички извођач традиционалне музике 6
Музички извођач црквене музике 6
Музички извођач ране музике 6
Дизајнер звука 7
БАЛЕТСКО ОБРАЗОВАЊЕ 7
Играч класичног балета 7
Играч савремене игре 7
Играч народне игре 7
ОБРАЗОВАЊЕ ИЗ ОБЛАСТИ ЛИКОВНИХ УМЕТНОСТИ И ДИЗАЈНА 8
Техничар дизајна амбалаже 8
Техничар дизајна графике 8
Техничар дизајна ентеријера и индустријских производа 8
Техничар дизајна текстила 8

Начин полагања уметничке матуре..... 9

ПРОГРАМ ОПШТЕ И УМЕТНИЧКЕ МАТУРЕ

Циљ програма опште и уметничке матуре

Циљ доношења програма опште и уметничке матуре је да припреми ученика, школу и остале учеснике у овом процесу за спровођење и полагање испита опште и уметничке матуре.

Језик полагања опште и уметничке матуре

Језик полагања опште и уметничке матуре је језик на коме је ученик стицао опште средње или уметничко образовање и васпитање. Ученици који су опште средње образовање и васпитање стицали на српском и страном језику тј. двојезично полажу општу матуру на српском језику.

Ученик који је образовање и васпитање стицао на језику националне мањине може изабрати да општу и уметничку матуру, у целини или њен део, полаже на српском језику.

ОПШТА МАТУРА

Циљ опште матуре

Циљ опште матуре је да се провере постигнућа ученика, односно степен усвојености и развијености знања и умења, тј. компетенције ученика на крају општег средњег образовања и васпитања и утврди спремност ученика за даљи наставак образовања на високошколској установи.

Право на полагање опште матуре

Општу матуру полажу ученици који су завршили четврти разред општег средњег образовања и васпитања, односно гимназију.

Ученици који су завршили четврти разред средњег стручног односно уметничког образовања и васпитања имају право да полажу општу матуру, односно њен део, у складу са законом.

Ученици са сметњама у развоју и инвалидитетом полажу општу матуру у складу са њиховим моторичким и чулним могућностима, односно условима које захтева одређена врста инвалидитета, у складу са законом.

Садржај опште матуре

Садржај опште матуре могу да чине испити из наставних предмета за које су дефинисани и усвојени општи стандарди постигнућа за крај општег средњег и средњег стручног образовања у делу општеобразовних предмета.

Листу општеобразовних наставних предмета чине: Српски језик и књижевност/Матерњи језик и књижевност, Страни језик, Математика, Физика, Хемија, Биологија, Географија, Историја и Српски као нематерњи језик.

Структура опште матуре

Општу матуру чине испити из обавезног и изборног дела.

Обавезни део опште матуре је обавезан за све ученике.

Обавезни део опште матуре чине три (3) испита из следећих наставних предмета:

– Српски језик и књижевност, односно Матерњи језик и књижевност;

– Математика;

– Наставни предмет по избору.

Српски језик и књижевност, односно Матерњи језик и књижевност, у обавези су да полажу сви ученици.

Математику су у обавези да полажу сви ученици који су овај наставни предмет учили више од две године општег средњег образовања и васпитања. Ученици који су учили Математику до две године бирају неки други предмет са Листе општеобразовних наставних предмета, што укључује и могућност избора Математике.

Наставни предмет по избору је предмет који ученик обавезно мора да изабере са Листе општеобразовних наставних предмета.

У обавезном делу опште матуре ученик полаже три различита наставна предмета. Дакле, наставни предмет по избору не може да буде Српски језик и књижевност/Матерњи језик и књижевност и Математика (односи се само на ученике који су Математику учили више од две године), тј. наставни предмет који је ученик изабрао уместо Математике.

Српски као нематерњи језик могу да изаберу само ученици који су образовање и васпитање стицали на једном од језика националних мањина.

Изборни део је део за који ученик може да се определи у зависности од захтева високошколске установе на којој планира да настави образовање. Уколико се ученик у предвиђеном року определи за полагање изборног дела опште матуре, овај део испита постаје обавезан за тог ученика. Ученик може да одустане од полагања овог дела у року који је прописан школским календаром за средње школе за полагање опште матуре.

У изборном делу ученик може да бира наставне предмете са Листе општеобразовних наставних предмета и то бира само оне предмете које није полагао у оквиру обавезног дела.

Број изборних предмета, које ученик бира, није ограничен.

Изборни део опште матуре полажу ученици на основу сопственог избора.

Садржај и структура тестова

Обавезне и изабране наставне предмете у оквиру обавезног и изборног дела опште матуре ученик полаже писаним путем, решавањем тестова.

Тестови су засновани на утврђеној листи општих стандарда постигнућа за крај општег средњег и средњег стручног образовања у делу општеобразовних предмета и њима се испитују знања и умења ученика на крају општег средњег образовања и васпитања, односно степен развијености предметне и међупредметних компетенција са три нивоа образовних стандарда.

Тест садржи 40 задатака од којих је 10 задатака са основног нивоа, 20 задатака са средњег нивоа и 10 задатака са напредног нивоа. Задаци носе различити број бодова у односу на ниво задатка. Максимално време полагања теста је 240 минута.

Начин полагања опште матуре

Општа матура полаже се на целој територији Републике Србије у исто време и план полагања је утврђен школским календаром за средње школе. План полагања опште матуре подразумева два редовна испитна рока: јунски и августовски. Ученици који не положе општу матуру у редовном року полажу у следећем испитном року у складу са прописаним календаром.

Општа матура, у обавезном и изборном делу, полаже се писаним путем, решавањем тестова.

Сваки ученик је у обавези да у календаром прописаном року поднесе пријаву школи за полагање опште матуре. Пријава садржи списак наставних предмета из обавезног дела опште матуре и списак наставног/-их предмета изборног дела опште матуре.

Ученик има право да одустане од изборног дела опште матуре у року који је прописан календаром.

Ученик је положио општу матуру када положи све испите из обавезног дела.

Сваке школске године одређује се минималан број бодова за сваки предмет појединачно који је потребан да би ученик положио тај предмет.

Након положених свих испита ученику се издаје јавна исправа о положеној општој матури која садржи: називе наставних предмета из обавезног као и изборног дела, оцене и остварени проценат/број поена за сваки наставни предмет и проценат решености задатака за сваки ниво стандарда.

Ученик са положеном општом матуром може да се упише на високошколску установу под условима које та установа прописује, односно у складу са законом.

УМЕТНИЧКА МАТУРА

Циљ уметничке матуре

Циљ уметничке матуре је да се путем испита из различитих општеобразовних наставних предмета и испитом из уметничког наставног предмета провере постигнућа ученика на крају четворогодишњег уметничког средњег образовања и васпитања, а ради утврђивања спремности за обављање послова и занимања обухваћених одређеним образовним профилом или за даљи наставак образовања на високошколској установи.

Право на полагање уметничке матуре

Уметничку матуру полажу ученици који су завршили четврти разред средњег уметничког образовања и васпитања, односно средњу уметничку школу.

Ученици са сметњама у развоју и инвалидитетом полажу уметничку матуру у складу са њиховим моторичким и чулним могућностима, односно условима које захтева одређена врста инвалидитета, у складу са законом.

Садржај уметничке матуре

Садржај уметничке матуре чине испити са Листе општеобразовних предмета, као и код опште матуре, и испит из уметничког наставног предмета.

Уметнички наставни предмети су они предмети који су утврђени наставним планом и програмом/планом и програмом наставе и учења, а основ за полагање су садржаји наставног програма датог предмета.

Структура уметничке матуре

Уметничку матуру чини обавезни и изборни део.

Обавезни део матуре је обавезан за све ученике.

Обавезни део уметничке матуре чине три (3) испита из следећих наставних предмета:

– Српски језик и књижевност, односно Матерњи језик и књижевност;

– Наставни предмет по избору;

– Уметнички наставни предмет.

Српски језик и књижевност, односно Матерњи језик и књижевност у обавези су да полажу сви ученици.

Наставни предмет по избору је предмет који ученик обавезно мора да изабере са Листе општеобразовних наставних предмета.

Уметнички наставни предмет ученик полаже у зависности од врсте средњег уметничког образовања.

У обавезном делу уметничке матуре ученик полаже три различита наставна предмета.

Српски као нематерњи језик могу да изаберу само ученици који су образовање и васпитање стицали на једном од језика националних мањина.

Изборни део уметничке матуре истоветан је са изборним делом опште матуре.

Садржај и структура тестова и испита

Ученик који је завршио средње уметничко образовање и васпитање у обавезном и изборном делу уметничке матуре полаже испите из општеобразовних наставних предмета истог садржаја и структуре тестова као и ученик општег средњег образовања и васпитања.

Уметнички наставни предмет ученик полаже у зависности од врсте средњег уметничког образовања и то:

МУЗИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ

Ученик који је завршио музичко образовање полаже уметнички наставни предмет у зависности од образовног профила:

Музички извођач класичне музике

– Виолина (две етиде са различитом проблематиком; два става из партите или сонате J. C. Баха за виолину соло; концерт – цео; виртуозни комад и једно дело домаћег аутора); испитни програм се изводи напамет.

– Виола (две етиде различитог карактера – једна, по могућству, у двозвуцима; J. C. Бах – два става из сонате или партите; концерт – сва три става; два примера из оркестарске литературе; комад уз пратњу клавира – првенствено југословенских или домаћих аутора); испитни програм се изводи напамет.

– Виолончело (две етиде; виртуозни комад; композиција из XX века – по могућству домаћег композитора; два става из Бахове свите број 3 – обавезно прелудијум; цео концерт); испитни програм се изводи напамет.

– Контрабас (једна концертна етида; два става свите; један комад са клавиром; један концерт – цео); испитни програм се изводи напамет.

– Гитара (једна концертна етида; соната; два става Баха; композиција домаћег аутора; комад) или (једна концертна етида; први став сонате; цела Бахова свита или композиција која по дужини може бити еквивалент свити; композиција домаћег аутора; комад); испитни програм се изводи напамет.

– Тамбура е прим (е прим: једна концертна етида; један комад или народна песма – игра; једно дело велике форме – концерт; е басприм: један комад или песма – игра;

А басприм: један комад или песма – игра; контра: један комад или песма – игра – у улози корепетитора; чело: 1. један комад или песма – игра); бас: две оркестарске деонице – карактеристична места; испитни програм за е прим се свира напамет и уз клавирску пратњу, а за остале инструменте из нота; клавирска пратња је пожељна, али није обавезна.

Тамбура а басприм (а басприм: једна концертна етида; један комад или народна песма – игра; једно дело велике форме – концерт; е прим: један комад или песма – игра;

Е басприм: један комад или песма – игра; контра: један комад или песма – игра; чело: један комад или песма – игра); бас (две оркестарске деонице – карактеристична места); испитни програм за а басприм се свира напамет и уз инструменталну пратњу, а за остале инструменте из нота; клавирска пратња је пожељна, али није обавезна.

– Мандолина (две етиде са различитом проблематиком; концерт – цео; виртуозни комад; једно дело домаћег аутора); испитни програм се изводи напамет.

– Харфа (једна тежа етида; једна композиција по избору; соната или концерт по избору; једна композиција за извођење из стране литературе; једна композиција за извођење из домаће литературе); испитни програм се изводи напамет.

– Клавир (једна концертна етида; један прелудијум и фуга; једна соната; једно романтично дело; једно дело аутора XX века; једно дело југословенског аутора); испитни програм се изводи напамет.

На испиту морају бити заступљени сви стилови. Уколико се не свира класична соната, већ соната из периода романтизма или XX века, класични период мора бити заступљен неким другим делом (нпр. варијације, фантазија, рондо и сл.).

– Оргуље (две композиције старих мајстора; две коралне обраде J. C. Баха; прелудијум и фуга J. C. Баха; једна велика или две мање композиције XIX или XX века; једна композиција савременог аутора); испитни програм се свира из нота.

– Хармоника (једна концертна етида; једна полифона композиција; једна циклична композиција; две композиције, по избору, различитог карактера); пожељно је да најмање две композиције буду оригинално писане за хармонику; испитни програм се изводи напамет.

– Флаута (једна етида виртуозног карактера; комад виртуозног карактера; концерт); испитни програм се изводи напамет.

– Пиколо флаута (два комада уз пратњу клавира; једна соната или концерт уз пратњу клавира; два сола из оркестарске литературе).

– Обоа (једна етида, композиција виртуозног карактера; дело југословенског или словенског аутора; концерт I, II, III став); испитни програм се изводи напамет.

– Енглески рог (једна етида, једна соната или концерт).

– Кларинет (једна етида, један концерт, једно виртуозно дело – композиција југословенског или словенског аутора).

– Саксофон (једна етида; концерт I, II, III став – изводи се напамет, композиција виртуозног карактера; композиција југословенског или словенског аутора).

– Фагот (једна етида; концерт I, II, III став – изводи се напамет, композиција виртуозног карактера; дело југословенског или словенског аутора).

– Труба (једна етида цикличног карактера; концерт – најмање троставачни; комад виртуозног карактера; композиција југословенског или словенског аутора; Крањчевић–Тошић: Оркестарске студије); једна од наведених композиција изводи се напамет.

– Тромблон (једна етида концертног карактера; концерт сва три става – изводи се напамет; композиција виртуозног карактера; дело југословенског или словенског композитора).

– Хорна (једна етида; једна композиција виртуозног карактера; композиција југословенског или словенског аутора; концерт I, II и III став); концерт се свира напамет.

– Туба (једна етида хетерогеног значаја, једна композиција – комад са клавирском пратњом; концерт или друга циклична композиција са клавирском или оркестарском пратњом).

– Удараљке (добош: соло композиција; композиција уз пратњу клавира која може бити саставни део свите или концерта; тимпани: соло композиција, композиција уз пратњу клавира која може бити саставни део свите или концерта; мелодијске удараљке (вибрафон, скилофон, маримба): две соло композиције, две композиције уз пратњу клавира (комад, свита, соната или концерт)); испитни програм се свира за добош и тимпане из нота, а за вибрафон, ксилофон и маримбу напамет.

– Цимбало (две етиде различитих техничких захтева; једна полифона композиција; две концертне композиције различитог карактера; једна народна песма – самосталан рад; концерт за цимбало и камерни састав); испитни програм се изводи напамет.

– Цитра (аустријска цитра: једна етида, једна соната; један прелудијум; једна композиција по слободном избору; једна композиција домаћег аутора; мађарска цитра: две народне песме; две народне игре); испитни програм се изводи напамет.

Соло певање (једна арија из ораторијума, мисе или кантате, једна арија старог мајстора, једна песма аутора XIX века; једна песма аутора XX века; две оперске арије различитих епоха; једна песма југословенског или домаћег аутора; једна песма словенског аутора); испитни програм се изводи напамет.

Музички извођач џез музике

– Контрабас (једна скала; блуз – тема, пратња, импровизација, тема – у брзом темпу; један џез стандард – пратња, импровизација, тема; импровизација на задату тему; неки патерни за пратњу из другог музичког жанра).

– Бас гитара (анализа и извођење два стандарда из програма; прима виста извођење два сложенија аранжмана у школском оркестру).

– Гитара (извођење три композиције – по избору ученика – у малом саставу).

– Клавир (акордске прогресије до 13; блуз – тема, пратња, импровизација са прогресијама; један џез стандард – тема, импровизација, пратња; неки патерни за пратњу из другог музичког жанра).

– Клавијатуре и синтисајзер (Blues 12; балада; стандард темпо Medium to up; једна модернија џез композиција; једна поп или рок комерцијална композиција).

– Саксофон и кларинет (једна етида из одговарајућег уџбеника; балада, блуз и један стандард са импровизацијом уз пратњу малог ансамбла).

– Труба (једна скала образац; транскрипција џез сола неког трубача; молски блуз; балада – властита композиција; rhytmnchanges (по могућству у бржем темпу)); обавезно уз пратњу ритам секције.

– Тромблон (један џез образац у више тоналитета; импровизација неког великана џеза; балада; један стандард, са импровизацијом – уз пратњу ритам секције).

– Џез бубњеви (етида за добош; етида за комплет бубњева различитог карактера; свирање у ансамблу).

– Певање (једна композиција домаћег аутора; две свинг нумере – са малим саставом или биг-бендом; једна џез балада; једна блуз нумера; једна босанова; једна вишегласна нумера коју је изаранжирао сам ученик); испитни програм се изводи напамет уз инструменталну пратњу.

Музички сарадник теоретичар

– Солфеђо (једногласни и двогласни диктат, записивање народне песме са текстом према певању наставника; парлато – из оквира градива из ритма; мелодијска етида за певање са листа).

– Хармонија (писани део испита: хармонизација задатог сопрана; хармонизација обележеног баса; усмени део испита: три питања из градива хармоније; свирање једне модулације на клавиру).

Музички извођач традиционалне музике

– Традиционално свирање (три изворне мелодије на фрули; три изворне мелодије на двојницама; четири изворне мелодије на гајдама – две на двогласним и две на трогласним; две епске песме уз гусле; две изворне мелодије на тамбури самици и писани део испита из Етномузикологије).

– Традиционално певање (две солистичке песме; три двогласне песме старијег слоја, од тога две са паралелним секундама и једна са подизањем интонације; две двогласне песме новијег слоја; два двогласна хибридна облика између старијег и новијег певања и писани део испита из Етномузикологије).

Музички извођач црквене музике

– Црквено појање са типиком (певање напамет основних мелодијских образаца и примењивање исте мелодије на други текст; записивање музичког диктата (црквене песме са текстом) уз анализу напева и „гласа” (из осмогласника).

Музички извођач ране музике

– Крумхорн, корнамуза, шалмај, помер, дулцијан, ранкет, раушхајф, гемсхорн, корнет, сегбат, ребека, фидел, виела, виола да гамба (десет композиција у различитим комбинацијама инструментарија средњег века и ренесансе; у свим разредима у свирању инструмената којима су поверене водеће деонице користити моделе за украшавање из збирке С. Ганази (1535): „Ла Фонтегара”).

– Лаута и сродни инструменти (три композиције за соло извођење – по могућству једна на барокној лаути; три композиције за извођење у мањем саставу).

– Ренесансне (мале) харфе (две етиде различитог карактера; циклична форма – сонатина, концерт – или тема с варијацијама; две композиције за извођење); испитни програм се изводи напамет.

– Чембало (једно дело из периода ренесансе; једно дело из XVII века; одабрано дело француске школе; један дело Ј. С. Баха или Г. Ф. Хендла; две сонате Д. Скарлатија или А. Солера; одабрано предкласично дело).

– Оргуље (две композиције различитих школа из периода XVII века или пре (Ђ. Фрескобалди, Ј. П. Свелинк, Д. Букстехуде и сл.); две композиције периода XVIII века од којих је једна обавезно од Јохана Себастијана Баха; једна композиција претклasичног односно класичног периода (Г. Ф. Телеман, В. А. Моцарт, Ј. Хајдн, М. Хајдн и сл.); једна слободна обрада/протестантског/корала на задати кантусфирмус).

– Блок флауте (три композиције соло или уз пратњу чембала, лауте или харфе; три композиције за трио, квартет или квинтет састављен од различитих комбинација дувачких, гудачких и жичаних инструмената средњег века и ренесансе уз комбинације и са једним или више певача; у свим разредима у свирању инструмената којима су поверене водеће деонице користити моделе за украшавање из збирке С. Ганази (1535): „Ла Фонтегара”).

– Траверзо флауте (три композиције соло или уз пратњу чембала, лауте или харфе; три композиције за трио, квартет или квинтет састављен од различитих комбинација дувачких, гудачких и жичаних инструмената средњег века и ренесансе уз комбинације и са једним или више певача; у свим разредима у

свирању инструмената којима су поверене водеће деонице користити моделе за украшавање из збирке С. Ганази (1535): „Ла Фонтегара").

– Певање (једна композиција из периода ренесансе; једна композиција из периода барока по избору; једна оперска арија; једна арија из ораторијума).

Дизајнер звука

Технологија звучно-музичког процеса савремена „миди" композиција и продукција (самостално, ауторско дело у трајању 4–6 минута које мора имати оригиналну идеју и ауторски печат. Оно такође мора бити, од стране ученика, самостално реализовано, одсвирано, програмирано, снимљено, максимално и продуцирано. Дело мора бити осмишљено као радиофонско, електронско, конкретно или мултимедијално, а записано класичном или неком другом нотацијом, графички пројектовано).

БАЛЕТСКО ОБРАЗОВАЊЕ

Ученик који је завршио балетско образовање полаже уметнички наставни предмет у зависности од образовног профила:

Играч класичног балета

Exercices на средини сале (1. Renversé en écartée en dedans; 2.Grandes pirouettes endehors à la seconde са поскоцима petits temps sautés (мушки разред); 3. Tours en dehors et en dedans у великим позама са по два окрета један за другим; 4. Tours chaînés по кругу (индивидуално)).

Allegro (1. Grande sissonne soubresaut; 2. Pas jeté entrelacé (перекидноје jeté) по кругу (факултативно); 3. Saut de basque по кругу; 4. Grand pas jeté en tournant на face et croisé са припреме tombé-coupé напред и назад; 5. Pas jeté par terreet pas jeté en l'air en tournant на I arabesque по кругу).

Мушки разред (1.Grande sissonne ouverte battue у свим позама; 2. Grand fouetté cabriole et battu; 3. Grand pas jeté en tournant по кругу (индивидуално); 4. Две до три варијације или делови варијација и коде из познатог класичног репертоара по избору педагога: Чајковски – „Лабудово језеро" – варијација принца III чин; Чајковски – „Успавана лепотица" – варијација Pasdedeux – III чин; Адам – „Жизела" – варијација Алберта – II чин; Глазунов – „Рајмонда" – варијација из II чина и варијације четири каваљера II чин; Чајковски – „Крцко Орашчић" – варијација II чин; Минкус – „Дон Кихот" – варијације из I и III чина; Адам – „Корсар" – варијација – Велики Pasdedeux; Шопен – „Силфиде" – Мазурка и други балети).

Exercices на прстима (1. Grand fouetté en tournant en dehors et en dedans из позе у позу на 90 степени (једно за другим); 2. Tours en dehors et en dedans у великим позама из свих припрема (два окрета); 3. Различите комбинације pirouettes en tours en dehors et en dedans по дијагонали и по кругу; 4. Tours fouettés на 45 степени (16–32, индивидуално); 5. Pas coupé sur le cou-de-pied један за другим са померањем (скокови); 6. Rond de jambe en l'air sauté са померањем по дијагонали; 7. Две до три варијације или делови варијација и коде из познатог класичног репертоара по избору педагога: Чајковски – „Лабудово језеро" – варијација белог и црног лабуда – II и III чин; Чајковски – „Успавана лепотица" – варијација Ауроре из II и III чина; „Вила јоргована" из пролога; Адам – „Жизела" – варијација Жизеле из I и II чина; Глазунов – „Рајмонда" – све три варијације из I и II чина; Чајковски – „Крцко Орашчић" – варијације Pasdedeux; Минкус – „Дон Кихот" – варијације „Китри" из I и III чина; варијација Мерцедес из I чина; варијације из Кихотовог сна – II чин; Адам – „Корсар" – велики Pas de deux и други балети.

Играч савремене игре

Под (1. Contract-release, twist and bounce; 2. Hip thrust; 3. Окрети на коленима; 4. Комбинација пређених елемената са променом правца).

Средина (1. Demi и grand plié са задршком и наглим спуштањем; 2. Battement tendu у комбинацији са grand plié и deep lunge; 3. Body swing са променом правца; 4. Grand rond de jambe са contract-release, colaps и спиралним спуштањем на под; 5. Sautés са падом и дизањем).

Кретање у простору (1. Triplets у страну са grand jeté и падом; 2. Скокови са окретом и променом правца; 3. Renversé са падом; 4. Окрети у великим позама са радом корпуса; 5. Grand rond de jambe са радом корпуса; 6. Grand jeté са контракцијом и спуштањем на под).

Играч народне игре

Утицај миграције становништва кроз примере, технику и стил игре показати на следећим примерима: Игре средишње Србије: Кукуњеште, Обреновчанка, Моравац, Чачак; Игре западне Србије: Чарлама, Прекид коло, Мала башта, Јованчица; Врањанске игре: Врањанка, Тешко оро, Пембе, Дуј, дуј; Влашке игре: Влаиња, кобиљана, Унгуреана, Стнга, Мин цта, Батрна; Војвођанске игре: Ја сам Јовицу, Логовац, Келеруј, Зурка, Буњевачко, Циганчица, Чардаш, Де дој, Инвертита; Игре и песме са Голије и Архаичне игре.

ОБРАЗОВАЊЕ ИЗ ОБЛАСТИ ЛИКОВНИХ УМЕТНОСТИ И ДИЗАЈНА

Ученик који је завршио образовни профил **ликовни техничар** полаже уметнички наставни предмет писањем елабората, израдом рада и усменом одбраном рада за одабрану тему и извучени задатак пред комисијом из једног од уметничких предмета:

– Цртање – провера овладаности цртачким техникама и материјалима.

– Сликање – провера овладаности сликарским техникама, поступцима и материјалима.

– Вајање – провера развијености ликовно-естетске културе и способности ликовног изражавања поступним радом на пластичном тродимензионалном обликовању основних форми.

– Графика – провера функционалних знања из историје и технологије графичких техника и оспособљености за припрему и штампање графичког листа у техникама високе, дубоке и равне штампе.

– Основе технологије и конзервације – провера овладаности технолошким поступцима, техникама и материјалима који се примењују у цртању, сликању и примењеном сликарству и провера познавања метода рестаурације и конзервације уметничког дела.

– Технике зидног сликарства – провера овладаности техникама зидног сликарства, вештинама и њиховим ликовним и технолошким карактеристикама.

– Вишемедијска уметност – провера функционалних и практичних знања о савременим уметничким праксама, материјалима и медијима.

Ученик који је завршио образовне профиле **техничара дизајна (амбалаже, графике, ентеријера и текстила)** полаже уметнички наставни предмет писањем елабората, израдом рада и усменом одбраном рада за одабрану тему и извучени задатак пред комисијом из једног од уметничких предмета у зависности од образовног профила:

Техничар дизајна амбалаже

– Моделовање – провера развијености ликовно естетске културе и поступног рада на пластичном тродимензионалном моделовању основних форми.

– Обликовање амбалаже – провера оспособљености за самостално дизајнирање амбалаже свих намена.

Техничар дизајна графике

– Обликовање графике – провера оспособљености за самостално дизајнирање графичких решења различитих намена.

– Плакат – провера оспособљености за самостално дизајнирање и израду плаката.

– Графика књиге – провера функционалног знања о обликовању књига различитих области.

Техничар дизајна ентеријера и индустријских производа

– Пројектовање – провера оспособљености за израду идејних и извођачких пројеката.

– Обликовање – провера увођења у функционално, рационално и естетско обликовање индустријских производа и објеката микроурбанистичке архитектуре.

– Радионичарски рад – провера оспособљености за самосталну израду макете, модела и прототипова.

Техничар дизајна текстила

– Обликовање текстила – провера оспособљености за самостално дизајнирање текстила различитих намена.

– Обликовање одевања – провера оспособљености за самостално дизајнирање одевних предмета и костима различитих намена.

– Ткање – провера оспособљености за самостално дизајнирање и израду тканина различитих намена и функционалног знања о преплетајима тканина.

– Штампа текстила – провера оспособљености за самостално дизајнирање и штампу текстила различитих намена.

Ученик који је завршио образовање из области **ликовних уметности и дизајна** (образовни профили:*гравер уметничких предмета, аранжер, грнчар, дрворезбар, јувелир уметничких предмета, клесар, фирмописац калиграф, стилски кројач, конзерватор културних добара, конзерватор културних добара – позлатар и препаратор зидног и штафелајног сликарства*) полаже уметнички наставни предмет (предмет практичан рад) писањем елабората, израдом рада и усменом одбраном рада за одабрану тему и извучени задатак пред комисијом и то у зависности од образовног профила:

– Гравер уметничких предмета – провера стечених функционалних знања и вештина о графичким и граверским техникама.

– Аранжер – провера стечених функционалних знања и вештина за аранжирање ентеријера и екстеријера.

– Грнчар – провера стечених функционалних знања и вештина за израду уметничке грнчарије.

– Дрворезбар – провера стечених функционалних знања и вештина за обликовање и декорацију уметничких, употребних и декоративних предмета од дрвета.

– Јувелир уметничких предмета – провера стечених функционалних знања и вештина креирања и израде накита и уметничких предмета од племенитих материјала.

– Клесар – провера стечених функционалних знања и вештина за обликовање уметничких и декоративних предмета од камена.

– Фирмописац калиграф – провера стечених функционалних знања и вештина за креирање и реализацију графичких решења традиционалним и савременим медијима и техникама.

– Стилски кројач – провера стечених функционалних знања и вештина за ручно и машинско шивење и декорисање одевних предмета.

– Ливац уметничких предмета – провера стечених функционалних знања неопходних за моделовање и ливење уметничких предмета.

– Конзерватор културних добара (препаратор зидног и штафелајног сликарства) – провера стечених функционалних знања о конзервацији и рестаурацији музејских експоната и архивске грађе.

– Конзерватор културних добара (позлатар) – провера стечених функционалних знања за самостално извођење позлате на различитим површинама.

Ученик који је завршио уметничко образовање из области ликовних уметности и дизајна бира предмет тј. тему и извлачи задатак најкасније до почетка другог полугодишта школске године у којој започиње четврти разред средњег уметничког образовања из списка тема и задатака које ће Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања објавити до почетка те школске године. Тему и задатак ученик бира у једном дану.

Начин полагања уметничке матуре

Ученик полаже испит из општеобразовних наставних предмета на исти начин као и ученик општег средњег образовања.

Уметничка матура полаже се, на целој територији Републике Србије, у исто време и план полагања је утврђен је школским календаром за средње школе. План полагања уметничке матуре подразумева два редовна испитна рока: јунски и августовски. Ученици који не положе уметничку матуру у редовном року полажу у следећем испитном року у складу са прописаним календаром.

Сваки ученик је у обавези да у календаром прописаном року поднесе пријаву школи за полагање уметничке матуре. Пријава садржи списак наставних предмета из обавезног дела уметничке матуре и, уколико ученик жели да полаже изборни део уметничке матуре, списак наставног/-их предмета изборног дела уметничке матуре.

Ученик има право да одустане од изборног дела уметничке матуре у року који је прописан календаром.

Ученик је положио уметничку матуру када положи све испите из обавезног дела.

Након положених свих испита ученику се издаје јавна исправа о положеној уметничкој матури која садржи: називе наставних предмета из обавезног као и изборног дела, оцене и остварени проценат/број поена за сваки наставни предмет и проценат решености задатака за сваки ниво стандарда.

Ученик са положеном уметничком матуром може да се упише на високошколску установу под условима које та установа прописује, односно у складу са законом.

До доношења стандарда квалификација уметнички наставни предмети полагаће се по садржајима наставног програма наведеног у овом правилнику.